

IV. NEKROLOGI

JAN HABER (1900 - 1985)

W dniu 14 II 1985 roku zmarł w Poznaniu Jan Haber, emerytowany prof. Wydziału Prawa i Administracji UAM w Poznaniu, były organizator, a następnie kierownik Katedry Postępowania Karnego.

Profesor Jan Haber urodził się dnia 7 VII 1900 roku w Łojewie, w powiecie inowrocławskim, w rodzinie inteligenckiej. W latach 1910 - 1918 uczęszczał do Państwowego Gimnazjum w Poznaniu, zdając w styczniu 1919 r. maturę. W latach 1919 - 1922 studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego i w miesiącu kwietniu 1922 roku uzyskał dyplom magistra prawa. Należał więc profesor do grupy pierwszych absolwentów naszej Alma Mater.

Po ukończeniu studiów odbył 2-letnią aplikację sądową i po złożeniu w miesiącu lipcu 1924 roku egzaminu sędziowskiego, został mianowany sędzią.

W sądownictwie pracował do wybuchu wojny w 1939 roku, przechodząc w służbie wymiaru sprawiedliwości wszystkie szczeble stanowisk sędziowskich, aż do stanowiska sędziego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. W tym czasie sprawował także przez okres 2 lat urząd prokuratora, a przez jeden rok wykonywał zawód adwokata.

W okresie okupacji niemieckiej, począwszy od 1940 roku do wybuchu powstania warszawskiego, zatrudniony był w charakterze radcy prawnego w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie.

Zaraz po wyzwoleniu, bo już w marcu 1945 roku zgłasza się do służby sędziowskiej w Poznaniu i zostaje przyjęty w charakterze sędziego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

Z dniem 1 I 1947 roku powołany został na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego (oddział w Poznaniu) i na tym stanowisku pracował do końca 1953 roku.

Początek zainteresowań naukowych Profesora Jana Habera to udział w seminarium doktorskim prof. dr. Józefa Bossowskiego, Kierownika Katedry Prawa Karnego na Uniwersytecie Poznańskim. Jako młody sędzia w 1929 roku uzyskał doktorat prawa na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Reakcja karna wobec przestępców niepoprawnych*.

Kontynuacją tych zainteresowań naukowych było opublikowanie kilku prac już w okresie powojennym, w okresie piastowania stanowiska sędziego Sądu Najwyższego.

Pełne skoncentrowanie się na pracy naukowej nastąpiło jednak dopiero z początkiem 1952 roku. Otóż w grudniu 1951 r. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego zleciło dr. Janowi Haberowi, na wniosek Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu Poznańskiego, prowadzenie wykładów z postępowania karnego. Od tego momentu rozpoczął się ścisły związek z naszą uczelnią i z Wydziałem Prawa.

Z dniem 1 X 1953 roku zostaje powołany na stanowisko zastępcy profesora, a 1 I 1954 roku zostaje zwolniony ze stanowiska sędziego Sądu Najwyższego i może poświęcić się już wyłącznie pracy naukowo-dydaktycznej.

Od marca 1954 roku, aż do momentu przejścia na emeryturę, prof. dr Jan Haber kieruje Katedrą Postępowania Karnego.

Na wniosek Rady Wydziału i Senatu naszej uczelni Centralna Komisja Kwalifikacyjna przyznała Mu w dniu 1 III 1957 stopień docenta, a w dniu 17 IX 1960 Rada Państwa powołała Go na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

W latach 1958 - 1962, a więc przez okres 4 lat sprawował prof. dr Jan Haber urząd prodziekana Wydziału Prawa, a następnie w kolejnych dwóch latach (1962 - 1964) stanowisko dziekana.

Charakteryzując ogólnie dorobek naukowy prof. Jana Habera, trzeba stwierdzić, że długoletnie wykonywanie zawodów prawniczych procentowało w tym zakresie w sposób szczególnie twórczy. Wszystkie prace naukowe były wprost wzorem ścisłości naukowej, rzetelności badań, unikaniem jednostronności w wydawaniu sądów, dojrzałości w głoszeniu poglądów, a także pełnym zrozumieniem potrzeb praktyki prawniczej*. Godzi się podkreślić te cechy i dlatego, że działał na niwie tak społecznie ważnej dziedziny prawa, jaką jest prawo karne procesowe, ustalające drogę postępowania, na której ma być rozstrzygana kwestia odpowiedzialności karnej obywatela za zarzucane mu przestępstwo. Pojmował głęboko tę prawdę i potrafił ją przekazać swoim uczniom, a także studentom. Wykłady prof. Jana Habera, cieszyły się zawsze pełnym uznaniem studentów. Panowała na nich szczególna atmosfera, atmosfera prawdziwego uniwersyteckiego wykładu, atmosfera dociekania prawdy naukowej, głębokiej wiedzy i umiejętności klarownego jej przekazywania, przyzwyczajania do tego, że nie wszystko musi być oczywiste.

Zmarły dość wcześnie podjął badania naukowe. Gdy po ukończeniu studiów prawniczych w roku 1922 podjął pracę w organach wymiaru sprawiedliwości, jako młody sędzia obok praktycznej drogi stosowania prawa, równoległe szukał teoretycznych uogólnień i pierwszym tego rodzaju wysiłkiem twórczym była rozprawa doktorska pt. *Reakcja karna wobec przestępców niepoprawnych*. Uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych stanowi więc początek pracy naukowej Jana Habera. Ta twórcza zdolność młodego prawnika zostaje następnie wykorzystana przez przełożonych młodego sędziego i to w postaci powierzenia mu prowadzenia seminariów dla aplikantów sądowych, asesorów i sędziów.

Do osiągnięć twórczych Zmarłego zaliczyć należy również Jego dorobek w orzecznictwie, zwłaszcza w tych orzeczeniach, pochodzących z okresu pracy jako sędziemu Sądu Najwyższego. Praca w Sądzie Najwyższym wymagała bowiem stosowania metod pracy naukowej, a orzeczenia uzewnętrznione w Urzędowym Zbiorze Sądu Najwyższego, a także w periodykach prawniczych, zawierały głęboką dozę wiedzy teoretycznej i stanowiły doskonały materiał do analizy norm prawnych i kształtowania systemu prawnego.

Tak ukształtowane *doświadczenie w zakresie badań naukowych ówczesnego sędziego* stało się podstawą do skonkretyzowania zainteresowań wyłącznie w tym zakresie, *kiedy w 1953 r. przeszedł na stałe z sądownictwa do pracy naukowej i dydaktycznej na Wydziale Prawa ówczesnego Uniwersytetu Poznańskiego*. Posiadany stopień naukowy i wieloletnie doświadczenie sędziowskie oraz pierwsze *wyniki badań naukowych* pozwoliły prof. Janowi Haberowi na podjęcie pracy w Uczelni

od razu w roli samodzielnej, gdyż wtedy równocześnie powierzono mu kierownictwo niedawno powołanej Katedry Postępowania Karnego, mianując Go zastępcą profesora.

Na tym stanowisku, a następnie jako docent i profesor kontynuował swoje badania naukowe w sposób samodzielny, a równocześnie stał się pierwszym organizatorem w ośrodku poznańskim bazy podstawowej dla rozwoju tej dyscypliny wiedzy — procesu karnego — którą do końca swej pracy w Uniwersytecie, tj. do 1970 roku, jako kierownik Katedry reprezentował.

Z natury rzeczy, jako wieloletni sędzia orzekający głównie w sądach odwoławczych, skoncentrował swoje teoretyczne zainteresowania na tych zagadnieniach, które wiążą się ściśle z instytucją odwołania. Przede wszystkim wskazać tutaj należy na publikację, w której z samego tytułu oznaczony jest kierunek analizy: *Dwie czy trzy instancje w procesie karnym*. Zawarł w tej rozprawie głębokie rozważania kontroli instancyjnej, z równoczesną analizą szczególnych sposobów wzruszania prawomocnych orzeczeń sądowych, głównie poprzez rewizję nadzwyczajną. Jego poglądy do dnia dzisiejszego nie straciły nic na swej aktualności, gdyż problem nadzoru judykcyjnego jest nadal szeroko analizowany w literaturze procesowej.

Podobnie przedstawia się sprawa z następną publikacją pt. *Instytucja zażalenia w procesie karnym*. Dzisiaj z całą stanowczością można stwierdzić, że była to rozprawa w pełni nowatorska, Autor przedstawił bowiem zasadniczą problematykę badanej instytucji w sposób tak głęboki i teoretycznie zasadny po raz pierwszy w polskiej literaturze przedmiotu.

Z omówionymi wyżej tematami pozostaje następny, ściśle zresztą związany z postępowaniem odwoławczym, a mianowicie zawarty w rozprawie monograficznej pt. *Zagadnienie prawomocności orzeczeń w procesie karnym*. W rozprawie tej zawarł Autor wnikliwą ocenę istniejących na temat praworzędności teorii wyrażonych w literaturze obcej, głównie niemieckiej, francuskiej, włoskiej, rosyjskiej, a także i polskiej, a własne oceny i wnioski Autora zostały w polskiej literaturze procesowej zaliczone do wyjątkowo wartościowych i będących załącznikiem do dalszych analiz twórczych.

Tak ukształtowany zakres badań, zostaje następnie pogłębiony i rozszerzony i to w publikacjach odnoszących się do takich instytucji prawnych jak rewizja nadzwyczajna, wznowienie postępowania, uzasadnienie wyroków, czy też problem nieważności wyroków.

Szczególnie ten ostatni, tak szeroko opisany przez profesora Jana Habera w publikacji ogłoszonej w 1963 roku, staje się dzisiaj wyjątkowo przydatny w pracach komisji kodyfikacyjnej, pracującej nad zmianami k.p.k., gdy dyskutuje się kwestię przywrócenia instytucji nieważności wyroków, a wywody Profesora w tej kwestii są nadal aktualne, jasne i przekonujące.

Podobnie Jego wywody w kwestii podstawowych zasad procesowych oraz rozważania na temat istoty przesłanek procesowych stanowią nadal ważne przyczynki do badań podstawowych tak w literaturze przedmiotu, jak i w pracach kodyfikacyjnych.

Poza kilkudziesięcioma publikacjami Profesora, zawierającymi wywody na temat konkretnych instytucji prawa karnego procesowego, do Jego dorobku naukowego zaliczyć należy również liczne glosy do orzeczeń Sądu Najwyższego oraz recenzje i inne publikacje.

Szczególnie glosy, dość drobne rozprawki odnoszące się do konkretnych orzeczeń Sądu Najwyższego, *skromne objętościowo, ale jak znaczne w ujęciu treściowym*, będące w końcu analizą uogólnień teoretycznych zawartych w orzeczeniu najbardziej dojrzałego sądu, jakim jest Sąd Najwyższy, są wyjątkowo przy-

datne twórczo i to w zakresie zarówno rozumienia norm prawnych przez organy wymiaru sprawiedliwości, jak i poprzez ich przyjęcie w ujęciu teoretycznym, dla dalszych badań twórczych.

Prof. dr Jan Haber był nie tylko doskonałym znawcą polskiego systemu prawnego, ale co już wcześniej można było zauważyć w Jego publikacjach, posiadał doskonałą znajomość obcych systemów, w tym — w sposób dominujący — francuskiego i niemieckiego.

Jako poznaniak i współpracownik Instytutu Zachodniego podjął badania i opublikował zwarte rozprawy na temat systemu prawnego karno-procesowego zarówno w RFN, jak i NRD. Publikacje te stanowiły doskonały materiał porównawczy, w okresie przygotowywania prac nad kodyfikacją polskiego prawa karnego procesowego.

Dalszym źródłem do analizy historyczno-porównawczej prawa karno-procesowego była publikacja pt. *Rozwój prawa karnego procesowego w okresie XX lecia Polski Ludowej*, gdzie wieloletni teoretyk prawa i kiedyś doświadczony praktyk poddał gruntownej analizie stan prawny polskiego systemu prawa karno-procesowego.

Analizując osiągnięcia badawcze prof. dr. Jana Habera w chwili obecnej, kiedy zakończył On kres swej ziemskiej wędrówki, stwierdzić możemy, że przede wszystkim był to badacz, którego cechowała szczególna sumiennosc i dociekliwość. Niekiedy można by stwierdzić, iż cechowała Go zbyt daleka ostrożność w formułowaniu zmian badanych instytucji. Nigdy nie był Profesor „rewolucjonistą” żądającym gwałtownych zmian w procesie karnym. Był za stałością prawa i jego instytucji, a wszelkie zmiany jako niezbędne widział tylko w formie usprawnienia i popierania tych norm, które w praktyce zatraciły aktualne znaczenie.

Jest charakterystyczne, że pomimo tak wyrażanych poglądów wiele z nich do dnia dzisiejszego zachowało swoją świeżosc i przydatność. Pomimo dość rozlicznych nowel i kodyfikacji poglądy profesora są stale aktualne i żywe w praktyce. Wystarczy wziąć do ręki jakąkolwiek rozprawę na podobny temat, o którym wypowiedziała się, aby zauważyć, że dzisiejsi autorzy z szacunkiem przytaczają Jego argumenty i wywody.

Czy może być lepsza pamięć po Zmarłych aniżeli fakt, iż jest On stale pośród nas w swoich orzeczeniach i pracach naukowych.

Jest jeszcze jedna dalsza trwała pozycja twórcza profesora Jana Habera. Są to opracowane pod Jego kierunkiem naukowym rozprawy doktorskie i habilitacyjne, także Jego recenzje na stopnie i tytuły naukowe. Pod Jego kierunkiem naukowym opracowano 10 rozpraw doktorskich, napisały je zarówno osoby będące pracownikami nauki, jak również praktycy: sędziowie, prokuratorzy i adwokaci. Był także profesor Haber opiekunem naukowym przy czterech habilitacjach, a z Jego uczniów czterej są dzisiaj profesorami i docentami.

Gdy dzisiaj rozważamy pracę profesora J. Habera na niwie twórczej jako uczonego i dydaktyka, to stwierdzić należy, że był On uczonym o wysokiej kulturze osobistej, o dojrzałych i uważnych poglądach, świetnym znawcą badanego przedmiotu. Oceny tej, oceny badacza, nie można jednak odrywać od oceny człowieka. A profesor Haber — Zmarły profesor — był powszechnie znanym pracownikiem nauki o wyjątkowych zaletach charakteru. Jego obiektywizm i poczucie sprawiedliwości, życzliwość i duża kultura osobista — to oceny, które zyskały mu ongiś wielkie uznanie jako sędziemu, a znajdują także swoje odbicie w Jego wypowiedziach pisanych i także pozostaną w naszej pamięci — Jego współpracowników i uczniów.

Prof. Jan Haber, jako opiekun naukowy i przełożony, był człowiekiem o dużej kulturze osobistej, o zaletach człowieka, który potrafił stworzyć warunki do pracy twórczej, sam nadto stwarzał pełną życzliwość, ale i stawiał wysokie wymagania.

Dziś nie ma Go już wśród żyjących, odszedł po życiu ogromnie pracowitym i twórczym. Jego miejsce w dorobku naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym Wydziału Prawa i Administracji nie będzie jednak puste. Wartości, które stworzył i które przekazał, będą nadal żywe i będą nam przypominać Jego oraz Jego działalność.

Cześć Jego pamięci!

Tadeusz Nowak
Stanisław Stachowiak

KAZIMIERZ WANDELT (1906 - 1984)

Prof. dr habil. Kazimierz Wandelt urodził się dnia 24 XI 1906 r. we Frankfurcie nad Odrą w rodzinie robotniczej. Jego ojciec Leon był prezesem ówczesnego Polskiego Towarzystwa Robotników. Tamże uczęszczał młody Kazimierz do 8-klasowej

szkoły powszechnej w latach 1912 -1920. Języka polskiego uczyli Go rodzice. Sytuacja materialna rodziny Wandeltów była bardzo trudna. Już bowiem w czwartym roku życia stracił Kazimierz ojca i od tego czasu cały ciężar utrzymania rodziny spoczywał na matce Agnieszce z Schaetzlów.

Od chwili przeprowadzenia się do Poznania, t. od 1920 r, warunki bytowe zmuszają Kazimierza do różnorodnej pracy zarobkowej. Żądny wiedzy, wykazując jednocześnie duże zdolności i ambicje, przygotowuje się na wieczorowych kursach gimnazjalnych do egzaminu dojrzałości, który zdał w 1932 roku jako eksternista w gimnazjum im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. W tym samym roku zapisał się na Wydział Prawno-Ekonomiczny Uniwersytetu Poznańskiego. Studia ukończył w 1936 r., uzyskując dyplom magistra nauk ekonomiczno-politycznych, a później również magistra prawi

Po ukończeniu studiów pracuje w dziale prawnym ówczesnej Centrali Rolników S.A. Następnie zajmuje już stanowisko kierownicze w przemyśle chemiczno-farmaceutycznym oraz w przemyśle mleczarskim w Związku Gospodarczym Spółdzielni Mleczarskich w działach produkcji i eksportu.

Lata wojny i okupacji hitlerowskiej przebywa w tzw. Generalnym Gubernatorstwie, w Warszawie. Uczestniczy w powstaniu warszawskim, przechodząc w okresie jego trwania przez obóz w Pruszkowie.

Po wyzwoleniu i powrocie do Poznania w 1945 roku organizuje z ramienia tutejszego Urzędu Wojewódzkiego mleczarstwo w Wielkopolsce. W 1947 roku zawiera związek małżeński z Eugenią Wiżą, historykiem sztuki.

Profesor K. Wandelt już w okresie studiów wykazywał szczególne zamiłowanie do prowadzenia pracy naukowej, toteż zaraz po wojnie oddaje się jej przyjmując funkcję starszego asystenta przy Katedrze Polityki Ekonomicznej u prof. dr. Edwarda Taylora na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego, którą pełnił do końca 1951 roku. W latach 1947 -1951 zajmował także stanowisko doradcy ekonomicznego w Banku Gospodarstwa Krajowego (późniejszego Banku Inwestycyjnego) Oddział w Poznaniu, a także konsultanta w Międzynarodowych Targach Poznańskich oraz w Zjednoczeniu Przemysłu Skórzanego.

Rezultatem pracy naukowej było uzyskanie przez Niego dnia 2 VII 1949 roku stopnia doktora nauk ekonomiczno-politycznych na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego na podstawie rozprawy pt. *Teoria niepewności zysku przedsiębiorcy F. H. Knighta*. W tymże roku powierzono Mu, na studium ekonomicznym Wydziału Prawa, wykłady z ekonomiki przemysłu oraz z planowania i finansowania

inwestycji. Krótko potem w 1951 roku, w ramach reorganizacji wyższego szkolnictwa ekonomicznego, w przekształconej z Akademii Handlowej Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu otrzymuje stanowisko zastępcy profesora i organizuje oraz kieruje w niej przez rok Katedrą Planowania Finansowego. W 1952 r. przechodzi do praktyki pracując w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych w charakterze planisty i kosztowca. W latach 1952 - 1955 prowadzi w Zarządzie Okręgu Zrzeszenia Prawników Polskich w Poznaniu, jako przewodniczący sekcji ustawodawstwa gospodarczego, wykłady na Studium Prawnym z zasad gospodarki planowej, z rozrachunku gospodarczego i inwestycji. Ponadto pełnił funkcję przewodniczącego Komisji dla zaopiniowania projektów aktów ustawodawczych z zakresu prawa gospodarczego. W latach 1959 - 1962 prowadził w ramach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego wykłady z efektywności inwestycji z ekonomiki przemysłu oraz z planowania przestrzennego.

Od 1 III 1956 roku do czerwca 1959 roku pracuje w Instytucie Przemysłu Włókien Łykowych w Poznaniu w charakterze kierownika Zakładu Ekonomiki, zajmując się głównie analizą kosztów oraz zagadnieniami organizacji przemysłów: roszarniczego, przędzalniczego i tkackiego. Pełni także wiele funkcji doradczych w jednostkach podległych Ministerstwu Budownictwa i Materiałów Budowlanych oraz w radach techniczno-ekonomicznych różnych zjednoczeń i zakładów przemysłowych.

Z dniem 1 I 1960 roku powraca do pracy dydaktyczno-naukowej w wyższych uczelniach. Najpierw powierzono Mu stanowisko adiunkta i kierownika Zakładu Ochrony Pracy w Politechnice Poznańskiej.

Pracując w różnych jednostkach gospodarczych K. Wandelt nie zaniedbywał działalności naukowej. Rezultatem jej była m. in. rozprawa habilitacyjna pt. *Istota i rodzaje postępu technicznego*. Ta wysoko oceniana praca, wyróżniona m. in. na konkursie ogłoszonym przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, a stanowiąca zapoczątkowanie nowego kierunku rozważań w literaturze krajowej nad ekonomicznymi aspektami postępu technicznego, była wraz z dotychczasowym dorobkiem naukowym K. Wandelta podstawą przewodu habilitacyjnego w szkole Główniej Planowania i Statystyki. Po przeprowadzeniu tegoż przewodu i po jego zatwierdzeniu przez ministra szkolnictwa wyższego w dniu 2 XI 1961 roku uzyskuje K. Wandelt stanowisko docenta etatowego i kierownika Katedry Organizacji i Technologii Robót Budowlanych na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Poznańskiej.

Z dniem 1 IX 1964 roku decyzją ministra szkolnictwa wyższego zostaje przeniesiony do pracy na Wydziale Morskim Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie na stanowisko kierownika Katedry Przemysłu Stoczniowego, gdzie znajduje, jako ekonomista, korzystniejsze możliwości rozwoju i działalności naukowej. Uchwałą Rady Państwa z dnia 18 VI 1969 roku przyznano Mu tytuł profesora nadzwyczajnego i wkrótce potem, bo z dniem 1 IX 1969 roku przechodzi do pracy w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu (późniejszej Akademii Ekonomicznej), gdzie stale po wojnie zamieszkiwał. W uczelni tej, która powierzyła Mu kierowanie Zakładem Ekonomiki Budownictwa i Inwestycji w Instytucie Ekonomiki produkcji i zajęcia dydaktyczne na studiach dziennych, zaocznych i podyplomowych, a zwłaszcza seminaria magisterskie i studium doktoranckie pozostaje czynnym aż do ostatnich chwil swojego pracowitego życia, już nawet po przejściu na emeryturę w 1977 roku.

Pracę naukowo-badawczą prowadzi w wielu kierunkach, co znajduje wyraz w licznych publikacjach. Dwa nurty wymagają szczególnego zaakcentowania, w zakresie których prof. K. Wandelt był wybitnym specjalistą. Pierwszy dotyczy ekonomiki inwestycji i budownictwa, których to problemów był doskonałym znawcą, należąc do czołowych ekonomistów w tej dziedzinie w kraju. Na uwagę zasłu-

gują m. in. prace: *Realizacja procesu inwestycyjnego* (1974), *Ekonomika i organizacja procesu inwestycyjnego* (1977), *Polityka inwestycyjna. Warunki usprawniania i skracania procesu inwestycyjnego* (1978). Drugi nurt badań wiąże się z wprowadzeniem przez Niego do polskiej literatury ekonomicznej problematyki efektywności postępu technicznego i organizacyjnego w procesach gospodarczych. Ukoronowaniem tych dociekań była praca: *Studia nad postępem technicznym i organizacyjnym* (1972), która spotkała się z powszechnie wysoką oceną w kołach naukowych. Od tego czasu datują się zainteresowania prof. Wandelta zagadnieniami naukoznawstwa.

Prof. K. Wandelt był nie tylko wybitnym uczonym, ale i znakomitym nauczycielem akademickim. Szczególnie wielkie zasługi położył dla kształcenia kadry ekonomistów.

Na prowadzonych pod Jego kierunkiem seminariach ukończyło studia wielu magistrantów. Był także promotorem szeregu pomyślnie zakończonych przewodów doktorskich. Wypromowani przez Niego doktoranci zajmują wybitne stanowiska w życiu naukowym i gospodarczym. Prof. K. Wandelt prowadził studia doktoranckie najpierw w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Sopocie i później w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, a także z ramienia tejże uczelni osobne studia doktoranckie w Bydgoszczy przy Akademii Techniczno-Rolniczej.

Prof. K. Wandelt uczestniczył czynnie w wielu organizacjach naukowych w kraju i za granicą. Był m. in. zastępcą przewodniczącego Komitetu Naukoznawstwa Polskiej Akademii Nauk. Za swoją działalność i jej rezultaty był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany. Został m. in. odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a także przyznano Mu zaszczytny tytuł i medal „Zasłużonego Nauczyciela PRL”.

Prof. dr habil. Kazimierz Wandelt zmarł nieoczekiwanie w pełni sił i ambicji naukowych dnia 22 X 1984 r. Żegnano Go ze szczerym żalem 26 X 1984 roku na uroczystościach żałobnych w Akademii Ekonomicznej i cmentarzu gorczyńskim w Poznaniu, miejscu ostatniego spoczynku.

Cześć Jego Pamięci!

Stanisław Smoliński